

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

§. 2. Effectus solis in meridie quomodo impiis, & justis conveniant. Quid sit meridies. Affectus sponsae quaerentis ubi pascat, ubi cubet sponsus. Cur meridie oremus. Mediocritas laudatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

in Epistolis eleganter exequitur, itemque libro de Sole, & in Commentariis ad Dionysium de Divinis Nominibus. Idem argumentum copiosissime tractant Justinus Martyr x, Theophilus y Antiochenus, Clemens Alexandrinus z, Joannes Damascenus a, Marcus Eremita b, Venerabilis Beda c, Thomas Cisterciensis d & alii. Verum enim verò in multis similibus, in plerisque dissimilibus justitiæ Soli Sol creatus reperitur. Ideò Solis, & Dei similitudinem non omnino approbare videtur Gregorius Nazianzenus oratione quinta de Theologia. Non est exacta finiti, & infiniti similitudo. Urit Sol, capiti nocet, & sponfam olim decoloravit, umbris offuscatur, Lunæ objectione deficit, diei ac noctis alteratione variatur. At Deus lumen est indeficiens, nulla apud eum transmutatio, nulla vicissitudinis obumbratio. Concinnè Simeon Theologus e. Sensibilis Sol videtur, non videt: intellectualis videtur ab his qui digni sunt, & omnes videt, magis autem eos qui ipsum vident. Sensibilis non loquitur, nec cuiquam loqui donat: intellectualis & loquitur cum amicis suis, & dat omnibus ut loquantur. Ille oritur, & occidit: hic in justis nunquam occidit; nam de impiis scriptum est f, *Occider eis Sol in meridie*. Utinam Sol verus qui nescit occasum illuminet luce perpetua corda nostra, & intelligentias nostras, ut in claritate ejus jugiter ambulemus sine offensione.

x Justin. in expos. fidei. y Theoph. ad Autolyt. lib. 2. z Clem. Alex. orat. ad Grac. a Jo. Damasc. or. de Transfigur. b Marc. Eremita l. de Baptismo. c Beda tom. 2. lib. de substantiis. d Tho. Cisterc. l. 9. in Cantic. e Simeon Theol. in moralibus cap. 125. f Amos 8: 9.

METRUM XV.

O poli Princeps radiate Titan,
 Naturæ eximium decus,
 Cuncta qui vultus rapidis quadrigis
 Cæli è vertice conspicias.
 Te parens vatum fidibus canoris
 Psallit Mæonius senex.
 Te genus Divinum Rhodopes sub antro
 Orpheus Threicius canit.
 Et tuas mendax veneratur aras
 Cultu Græcia supplicij.
 Attamen cæcos pelagi recessus,
 Et terræ intima viscera,
 Haud potes clara penetrare luce,
 Vel iristes Erebi specus.

*Sed celer cursu peragrans citato
 Pronas Zodiaci vias,
 Lucidis nascens radiis corruscas,
 Et noctem revehis cadens.
 Fulgidæ verò dominator ætheræ,
 Mundi maximus arbiter,
 Intimas rerum penetrans latebras,
 Et vastos animi sinus,
 Unico mentis speculatur ictu
 Quicquid subjacet ætheri.
 Nec potest terræ prohibere moles,
 Aut nox, atraque nebula;
 Quin sciat quicquid spaciosus amplo
 Orbis continet ambitu.
 Verus hic ergo celebrandus est Sol,
 Qui solus videt omnia.*

§. II.

Effectus Solis in meridie quomodo impiis, & justis conveniat. Quid sit merities. Affectus Sponse quærentis ubi pascat, ubi cubet Sponsus. Cur merities oremus. Mediocritas laudatur.

1. **S**OL itaque aureo jubare rutilans Dei gloriam annunciat, dum oritur: cujus formositatem declarans Beatus David inquit g, *Et ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo*. At in meridiano quasi succensa fornax exurens terram, igneosque radios exuffans nonne immensam, & incessabilem Divini luminis claritatem evidentissime demonstrat? Sanè Deus noster ignis consumens est h, fornacem custodiens in operibus ardoris, quia sceleratis supplicia preparat gehennæ: tripliciter exurens montes, quia superbos ob elatas cogitationes, ob tumentia verba, ob sacrilegas operationes æternis ignibus castigat. Radiis suis obcæcat oculos, quia doctrina sua impiorum mentes obtenebrat, ut videntes non videant, & audientes non intelligant i; & qui in sordibus sunt, sordescant adhuc k. Cumque audire noluerint dicentem l, *Ambulate dum lucem habetis*, dicent postea cum Propheta m, *Impegimus merities quasi in tenebris, multiplicatæ sunt iniquitates nostræ*. De quibus dixit Job n; *Per diem incurrent tenebras, & quasi nocte sic palpabunt in merities*. At in extrema discussionis die fiet quod sequitur o, *In*
 Zzzz 3 *conspicet*

g Psalm 18. h Deuter. 4: 24. i Luc. 8: 10. k Apoc. 22: 11. l Joan. 12: 35. m Isai. 59: 10, 12. n Job. 5: 14. o Malach. 3: 2.

conspicere ardoris ejus quis poterit sustinere: Quis poterit cogitare diem adventus ejus? Quis poterit habitare cum ardentibus sempiternis? Hæc de impiis, nam justorum alia est ratio. Hos tripliciter exurit, quia cor eorum igne pœnitentiæ per contritionem, confessionem, & satisfactionem emundat: sanctæ Trinitatis cognitione illustrat; fide, spe, & charitate corroborat. Igneis doctrinæ radiis mentes illorum succendit, & inextinguibili amoris incendio omnino liquefacit, & renovat, efficitque Divinæ naturæ confortes. Hinc illæ mentis elevationes, suspensiones mysticæ, spirituales ebrietates: hinc uniones, raptus, extases: hinc illæ voces q. *Anima mea liquefacta est, ut dilectus loquutus est: ego dilecto meo, & ad me conversio ejus r. Fulcite me floribus, & stipate me malis, quia amore langueo f.* Sextam igitur horam colimus, & solemni precum recitatione observamus, ut, dum Sol in auge comburit terram, Sol etiam mysticus incalescat super nos, & ferventissimo suæ dilectionis ardore corda nostra succendat, & in eis requiescat. Quia enim sponsus, ait Philippus Abbas t, amari desiderat, amor autem ignis est, quos amore conspicit accendi, & ardere, in his tanquam in lectulo quietis gratia vult jacere. Et propter hoc non nisi in meridie cubare perhibetur, cum Sol cœlo vicinior à terra longius removeretur: cum solito ferventior emittit radios puriores, cum majori torret incendio campos ætheris largiores. Nam sicut hostis nequam, auctor mali, princeps perditæ Babilonis profundas noctis tenebras, & frigus diligit Aquilonis: Sic Sponsus qui Deus est, lux indeficiens, ardens ignis, gratiam sui præsentiam longè faciens à dissimilibus, & indignis, in his cubat, & repausat, quos Divini amoris face ignea sentit uri, qui ad perfectum diem, & ferventem meridiem sunt evocati, unus cum Deo spiritus solo carnis adhuc contubernio non perfecti. Hæc Philippus, cujus sententiæ aliam similem adjungo S. Justini Urgelitani n. Christus ait, in Ecclesia Catholica tanquam in meridie cubans mundum universum suo fulgore perfundit, & in spiritu ferventibus requiescit: atque ex ea charitate, qua orbem universum irradiat, credentes in se populos quotidie pascit.

2. Ideo sponsa locum sibi postulat indicari, ubi pascat, ubi cubet Sponsus in meridie. Jam

p *Esai. 33: 14. q Cant. 5: 6. r Ibid. 7: 10. f Ibid. 23: 8. t Philipp. Abb. in Cant. l. 1. c. 25. u Justin Urgelitani. comm. in Cant. c. 1.*

nox præcessit, jam dies appropinquavit, jam refulsit aurora, nunc meridianum instat tempus, tempus lucis splendidioris, tempus in quo beneplacitum est Deo inveniri in eo. Porro meridies tempus est gratiæ, ait Abbas Tuitiensis x. Meridies magnum fervorem, magnumque splendorem significat, ait Augustinus y. Meridies splendor est Divinæ Majestatis, ait Origines z. Fervor meridiani Solis, inquit Beda a, consuevit in Scripturis ardorem dilectionis, & illustrationem Spiritus sancti significare. Propterea Manichæi meridianam partem malo tribuebant, ut refert Titus b Bostrorum Episcopus, quia luce & charitate carebant. Meridies, inquit Ambrosius c, præsentis sæculi Ecclesia est, ubi justitia splendet, ubi fulget judicium sicut meridies, ubi umbra non cernitur. Meridies, inquit Aponius d, mundi renunciatio est, & perfecta rerum terrenarum abnegatio. Meridies, ait Thomas Cisterciensis e, est claritas contemplativorum, qui adhuc laborant in hac peregrinatione. Tandem meridies est visio beatifica, ut testatur Bernardus f, quæ est electorum perpetua merces. In hoc meridie, ait Laurentius Justinianus g, cognoscitur in Verbo Pater, in Genitore Filius, ab utroque emanatio, processio, & amplexus, in tribus videlicet personis una substantia, una Deitas, par gloria, æqualis potestas, & indivisibilis unitas, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus, unus Deus sine initio, æternus, immensus, beatus. Overè meridies, plenitudo fervoris, & lucis, Solis statio, umbrarum exterminatio! O perenne solstitium, quando jam non inclinabitur dies, & nox absorpta erit in victoria! Non quæro alia tempora, dulcissime sponse, unica requies, & solatium animæ meæ, non quæro alia tempora, quando in vespere, quando diluculo, quando in solis pascis occubitu: illud tempus inquirò, quando plena luce in tuæ Majestatis splendore versaris. Illum opto meridiem, in quo nullæ sunt tenebræ, illum scilicet meridiem, quem optabat qui dicebat h, *Domine dilexi decorem domus tuæ, & locum habitationis gloriæ tuæ.* Hunc locum, hunc meridiem indica mihi, suavissime sponse, quem diligit anima mea: ut quemadmodum Jacob i adhuc in corpore manens vidit

x *Ruper. Abb. com. in Abdiam. y Aug. serm. 50. de verb. Dom. z Origen. hom. 1. in Cant. a Beda ro. 8. lib. de templ. Sal. c. 20. b Titus Bostr. lib. 1. adv. Manichæos. c Amb. 4. exa. c. 5. d Apon. in isto l. 2. in Cant. e Thom. Cister. l. 2. comm. in Cant. f Bernard. serm. 33. in Cant. g Laur. Justin. de humilit. c. 24. h Psal. 75. i Genes. 32: 3.*

vidit Dominum facie ad faciem, & salva facta est anima ejus: vel certè sicut Moyses k vidit eum non per figuras, & ænigmata, seu per somnia, uti Prophetæ alii, sed modo planè præcelsenti, atque inexperto cæteris, sibi noto, & Deo: vel sicut Ilias l revelatis oculis cordis vidit eum super solium excelsum, & elevatum: vel etiam quomodò Pàulus raptus in Paradisum m audivit verba ineffabilia, & Dominum suum JESUM CHRISTUM vidit oculis suis: ita ego quoq; in lumine tuo, & in decore tuo per mentis excessum te merear contemplari pascentem uberius, quiescentem securius. Nam & hic pascis, sed non in sàturitate. Nec cubare licet, sed stare, & vigilare oportet propter timores nocturnos. Heu nec clara lux, nec plena refectio, nec mansio tuta, & ideò indica mihi: ubi pascas, ubi cubes in meridie n. Quando adimplebis me lætitia cum vultu tuo? Vultus tuus meridies est, vultum tuum Domine requiro: Quando exultabo in conspectu tuo, & delectabor in lætitia? Quando licebit mihi cum sponsa dicere, Inveni quem diligit anima mea & sub umbra illius, quem desideraveram, sedi p? Sub umbra scilicet illa, qua se protegi postulabat David, ne per diem à Sole combureretur, vel à Luna pernoctem. Sub illa, inquam, umbra, quam spiritualis ministrat gratia torrida sæculi hujus, & mundi æstiva fugientibus. Sub hac umbra calor concupiscentiæ refrigerium, ventus elationis obstaculum habet, infirmitas remedium, mœror solatium, omne vitium temperamentum. Sub hac umbra securus quiescam, donec aspiret dies, & inclinentur umbræ, donec indices mihi ubi pascas, ubi cubes in meridie.

k Num. 12: 7. l Isai. 6: 1. m 2 ad Cor. 12: 2.
n Cant. 1: 6. o Cant. 3: 4. p Ibid. 2: 3.

METRUM XVI.

TE semel at possim, mea lux, meæ vitæ, videre,
Quot mihi sunt sylvæ, quot penetranda jugâ?
Nec ramentum ulli tui miseræ spes certa videndi,
Ulla nec alloqui spes mihi certa datur.
Ab! dixi, vacuo dum te perquiro cubili,
Cur jugis è nostro, transjuga sponse, toro,
Dumque iterum vios, iterumque requiro plateas,
Perditus, heu! dixi, siccome sponse lateres?
Siccine inaccessos te frustra quero per agros,
Per jugâ montanis non adenda seris?
Quæ te læstra regunt? quæ te, mea vita, latebris?

Quæ loca, qua sylvæ, qua tenet atra specus?
Cur jugis, ut sero procul hostis ab hoste recedit,
Quæve tua potius causa fuisse jugâ?
Credideram siclamque jugâ n, sictumque recessum,
Iram namque docet iungere cantus amor.
At geritur, video, res seria: sapè revertar
Dixisti fugiens, at amon usque lateres,
Usque lateres, nec te mea multa pericula tangunt,
Nec saltem ostendis quo tenere loco.
Aspice, jam medius flagrantibus aestuat horis
Phæbus, & in jesso eruet ab igne caput.
Quis tibi, quis tantis nunc præbet in æstibus umbram?
Ab! cave ne teneros iras arena pedes.
Sponse cave æstivo ne forde calore liquefcas,
Ne te ardens medius Phæbus ab axe cremet.
O ego si scirem jacentis quo cespitis languens,
Umbrosâ memoris iungerer ipsa vice.
Exciperem objecto serventem corpore solem,
Teque meis legerem, sponse eperte, comis.
Ergo ostende precor, mea spes, mea sola voluptas,
Quæ regio invidet te mihi, quodve nemus,
Nulli te quærens parcam, dilecte, labori,
Exul in extremo sis licet orbe vagus.
Jamque ego te agnosens collo dabo brachia circum,
Et pedibus ponam mollia vincla tuis.
Sed quid ago? moriar currens, languensque per agros,
Lassa etenim neque te fugitroves equi.
Ergo ostende precor, mea spes, mea vita, meum cor,
Quæ regio invidet te mihi, quisve locus.
Siste gradum, tantique semel miserere laboris,
Jam potes in patitis mihiior esse meis.
Aspice, jam medio sol altior æstret orbe,
Herbiferamque urens æstus hiulcat humum.
Jam passot valles, umbræque animalia quatant
Inque acri tellus vixit anhelata rogo.
In ramis volucres languent, Neprunus in undis,
Itaque cælesti cuncta calore cadant.
Huc igitur, mea vita, veni: protectus ab æstia
Hic eris, ad solitos sponse recurre lateres.
Et in dorali mihi commoda villula campo,
Fere ubi perpetuo florida ridet humus.
Hic antrum ingens est, convexo tegmine densum,
Frigida ubi ardentis submovet umbra rogos.
Inscius æstatis locus est, cumque altior est sol,
Incipit hic modica luce rubere dies.
Nec desunt gelidi fontes, rivosque loquaces,
Murmure qui somnum conciliare queant,
Abdita quin etiam tacito spelunca recessu
Cælabit nostras, o mea vita, faces.
Nullus erit, placidos qui turbet acerbus amores,
Oscula, nullus erit, qui prohibere queat.
Huc mea lux, propera, præcutit irbibas, atque tumultum
Optata ut possim sola quiete irui.
Aspice, stelligerum multo tibi flore paratur
Sponse iter, & si regulo te vocat aura sono.

Ergo

Ergo age, jam propera, qui causa mei tormenti
Solutus es, ab! tantas spes meas, rumpe moras,
Rumpe moras, alioquin languens, usque flammis
Sponse tuis, sine te deficiens moriar.

3. Meridie autem oramus, quia Christus Sal-
vator noster semper medio est oblectatus. Nam
ut salutem operaretur in medio terræ, media
nocte natus est in medio duorum animalium, &
adhuc puer in medio Doctorum disputavit. Cum
vitæ autem, atque virtutum jam perfecta susce-
pisset incrementa, sua volens impartiri charisma-
ta, dicebat q, Ego sum in medio vestri, sicut qui
ministrat. Affixus Cruci in medio latronum, fu-
turo præludens iudicio, bonum ad dexteram, ma-
lum habuit ad sinistram. Post triumphalem re-
surrectionem stans in medio discipulorum pacis
sue pignore ditavit illos. In regno autem suo vi-
sus est à Joanne in medio throni, in medio qua-
tuor animalium, in medio seniorum. Nos etiam
inter medios Cleros, medioque die, in medio
Ecclesiæ laudem dicimus illi, ut doceat nos me-
dium in omnibus tenere, dictumque illud sapien-
tum in medio cordis nostri exculpere dignetur,
ut ne quid nimis. Adagium celeberrimum est
apud Joannem Tzetzem r, Dimidium plus toto:
nihil est enim aurea mediocritate præstabilius,
atque ut Tragicus canit. s

Quisquis medium defugit iter,
Stabili nunquam tramite curret.

Hæc est autem mediocritas non ambulare in ma-
gnis, neque in mirabilibus super se: & ut docet
Bernardus t, Non infra dejici, non attolli supra,
non evadere in longius, non extendi in latius.
Locus medius tutus est. Medium sedes modi,
& modus virtus. Medium qui deserit, malos
exitus habet. Galenus u medium commendat tan-
quam primarium valetudinis fulcimentum: &
Moderatus Columella x illud præceptum maxi-
mè extollit, quod Sapiens unus de septem poste-
ritati pronuntiavit, μέγας ἄριστος medium sem-
per, & modum rebus adhibendum. Denique
carmen aureum Pythagoræ y est; Optima res
medium est super omnia.

q Luc. 22: 27. r Joa. Tzetzes Chiliad. 7. v. 235.
s Seneca in Oepid. act. 1. t Bern. de consider. lib. 2.
cap. 10. u Galen. de san. tuenda lib. 1. cap. 8. circa
finem. x Columel. lib. 1. cap. 3. y Pythag. in car-
minibus anteis v. 38.

M E T R U M X V I I .

NON fasces igitur, non nimias opes,
Non plebis cupiam munera divitis,
Latam fingere vitam
Si possim arbitrio meo.
Ridet terrifici fulminis impetum
Arbor, quæ gelidis vallibus incubat;
Nec cæli timet iram
Tæti pauperis incola.
Certe dum volucres vincere cœlicas,
Nomen Dædalides eripuit freto:
Alier, dum errat in axe,
In flumen stolidus ruit.
Stet quicumque volet culmine lubrico,
Regalique potens sanguine: mox eris
Stulta fabula plebis,
Mundique instabilis jocus.
In magnis requies est minor: imminet
Mors illis gravior, qui nimis omnibus
Fama, & stemmate noti,
Ignoti percutunt sibi.

S. I I I .

Dæmonium meridianum quid sit. Sextæ ho-
ræ mysteria ex sacris libris. Hac hora cru-
cifixus est Christus.

1. SEXTA item hora oratio necessaria est San-
ctorum exemplo, ait Basilus z, ut libere-
mur ab incurfu, & dæmonio meridiano: ab in-
fidiis scilicet malignorum spirituum, qui cum
merito tenebrose voluntatis in malo profus ob-
firmatæ nocte perpetua damnati sint, solent ta-
men ad decipiendos incautiores non solum
diem, sed & meridiem simulare. Hoc Sanctus
Bruno a Carthusianorum sanctissimus Institutor
ad eos similiter refert, qui ex patre diabolo orti
desideria ejus, & opera conantur perficere. Hæ-
retici, inquit, in meridiano videntur esse, id
est ad modum meridiæ ferventes in bona opera-
tione, cum quædam simulatoria bona opera fa-
ciant, & clari, & splendidi in humanis, & subtilibus
sententiis suis falsissimis videantur. Hi meridiem
promittunt, sed quoniam Christi lumen non ha-
bent, non sunt meridies, ait Hieronymus b, sed
dæmonium meridianum. Isti sunt qui dicunt;
Ecce hic est Christus, ecce illic c, confluunt
autem

z Basl. reg. fus. q. 37. a Bruno. in Psal. 90. b Hieron.
in eumd. Psal. c Marc. 13: 21.